

Seznam příloh

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Podpora dětí ve hře Kreslení – Supporting children in Drawing as a game

Bc. Klára Haberhauerová

2019

Příloha 1 - Informovaný souhlas ředitelky mateřské školy	2
Příloha 2 - Informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte	4
Příloha 3 - Diagnostika dítěte předškolního věku, Potěšení ze hry Kreslení - Záznamový pozorovací arch.....	6
Příloha 4 – Diagnostika dětí z hlediska jejich schopnosti užít si kreslení jako hru.....	11
4.1 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P1	11
4.2 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P2	18
4.3 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P3	29
4.4 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P4	36
4.5 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P5	42
4.6 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P6	55
4.7 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P7	70
4.8 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P8	83

Příloha 1 - Informovaný souhlas ředitelky mateřské školy

Vážená paní ředitelko,

v souladu se zásadami etické realizace výzkumu¹ Vás žádám o souhlas s účastí dětí navštěvujících mateřskou školu ve výzkumném projektu v rámci diplomové práce s názvem Podpora dětí ve hře Kreslení. Výzkum provede Bc. Klára Haberhauerová, studentka Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, se sídlem Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1 – Nové Město, Česká republika. Bc. Klára Haberhauerová bude jediným výzkumníkem tohoto projektu a získaná data bude zpracovávat a následně konzultovat s vedoucím práce PhDr. Miroslavem Klusákem, CSc. z katedry psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Výzkum bude probíhat v mateřské škole, kterou děti navštěvují a dobře znají. Děti budou pozorovány při spontánní hře Kreslení, jejíž průběh vlastní tvorby včetně verbálních komentářů bude písemně zaznamenán. Získaná data společně s výslednou kresbou budou dále analyzována z pohledu, jaká potěšení může volné spontánní kreslení dětem nabídnout. Těm dětem, které spontánní hru Kreslení nevyhledávají, bude nabídnuta podpora formou hry – společná skupinová tvorba, individuální tvorba a další, které se v průběhu hry a výzkumu ukážou jako účelné a podpůrné. Vhodně zvolený přístup s respektem individuality každého dítě by mohl napomoci s rozvojem kresebných dovedností, k překonání a přetnutí bludného kruhu „kreslení mě nebaví – kreslení mi nejde – kreslení mě nebaví“.

O dětech ani instituci nebudou shromažďovány žádné citlivé údaje. Záznamy budou sloužit jen k vlastním studijním účelům, výsledky výzkumu budou prezentovány ve výše uvedené diplomové práci, křestní jména dětí budou pozměněna, příjmení a další citlivé osobní údaje nebudou prezentovány. Pokud dítě uvede na kresbě svůj podpis, nebude zcela anonymizováno, ale bude použito pouze jeho křestní jméno. V průběhu výzkumného procesu máte možnost kdykoliv nahlížet do získaných materiálů, stejně tak máte možnost v rámci informovaného souhlasu získat základní informace o identitě výzkumníka.

¹ Průcha, J., & Švaříček, R. (2009). *Etický kodex české pedagogické vědy a výzkumu*. Pedagogická orientace, 19(2), 89–105.

V případě obtíží s výzkumným procesem se můžete obrátit přímo na výzkumníka nebo na vedoucího diplomové práce PhDr. Miroslava Klusáka, CSc. Zákonní zástupci dětí budou podrobně informováni o průběhu výzkumu a bez jejich písemného souhlasu nebudou do výzkumu zařazeni. Dále budou obeznámeni s možností výzkum kdykoliv bez udání důvodů opustit. Odstoupení z výzkumu s sebou nenese negativní důsledky ani žádné formy penalizace. Výsledná práce vám bude zpřístupněna.

.....

datum a podpis řešitele projektu

Prohlášení a souhlas ředitelky mateřské školy se zapojením do výzkumu:

Svým vlastnoručním podpisem stvrzuji, že dobrovolně souhlasím se zapojením mateřské školy do účasti ve výzkumném projektu, který je součástí diplomové práce s názvem Podpora dětí ve hře Kreslení. Měla jsem možnost si řádně a v dostatečném čase zvážit všechny relevantní informace o výzkumu, zeptat se na vše podstatné týkající se účasti ve výzkumu a obdržela jsem jasné a srozumitelné odpovědi na své dotazy.

Jméno a příjmení ředitelky mateřské školy:

Adresa mateřské školy:

Podpis ředitelky mateřské školy:

V dne

Příloha 2 - Informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte

Vážení rodiče,

v souladu se zásadami etické realizace výzkumu¹ Vás žádám o souhlas s účastí Vašeho dítěte ve výzkumném projektu v rámci diplomové práce s názvem Podpora dětí ve hře Kreslení. Výzkum provede Bc. Klára Haberhauerová, studentka Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, se sídlem Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1 – Nové Město, Česká republika. Bc. Klára Haberhauerová bude jediným výzkumníkem tohoto projektu a získaná data bude zpracovávat a následně konzultovat s vedoucím práce PhDr. Miroslavem Klusákem, CSc. z katedry psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Výzkum bude probíhat v mateřské škole, kterou děti navštěvují a dobře znají. Děti budou pozorovány při spontánní hře Kreslení, jejíž průběh vlastní tvorby včetně verbálních komentářů bude písemně zaznamenán. Získaná data společně s výslednou kresbou budou dále analyzována z pohledu, jaká potěšení může volné spontánní kreslení dětem nabídnout. Těm dětem, které spontánní hru Kreslení nevyhledávají, bude nabídnuta podpora formou hry – společná skupinová tvorba, individuální tvorba a další, které se v průběhu hry a výzkumu ukáží jako účelné a podpůrné. Vhodně zvolený přístup s respektem individuality každého dítěte by mohl napomoci s rozvojem kresebných dovedností, k překonání a přetnutí bludného kruhu „kreslení mě nebaví – kreslení mi nejde – kreslení mě nebaví“.

O dětech ani instituci nebudou shromažďovány žádné citlivé údaje a celý výzkum bude proveden se souhlasem ředitelky mateřské školy. Záznamy budou sloužit jen k vlastním studijním účelům, výsledky výzkumu budou prezentovány ve výše uvedené diplomové práci, křestní jména dětí budou pozměněna, příjmení a další citlivé osobní údaje nebudou prezentovány. Pokud dítě uvede na kresbě svůj podpis, nebude zcela anonymizováno, ale bude použito pouze jeho křestní jméno. V průběhu výzkumného procesu máte možnost kdykoliv nahlížet do získaných materiálů, stejně tak máte možnost v rámci informovaného souhlasu získat základní informace o identitě výzkumníka. V případě obtíží s výzkumným

¹ Průcha, J., & Švaříček, R. (2009). *Etický kodex české pedagogické vědy a výzkumu*. Pedagogická orientace, 19(2), 89–105.

procesem se můžete obrátit přímo na výzkumníka, ředitelku mateřské školy, dále na vedoucího diplomové práce PhDr. Miroslava Klusáka, CSc. Účast Vašeho dítěte ve výzkumu je zcela dobrovolná a máte možnost výzkum kdykoliv bez udání důvodů opustit, stejně tak jako tuto možnost má i Vaše dítě. Odstoupení z výzkumu s sebou nenese negativní důsledky ani žádné formy penalizace. Výsledná práce vám bude zpřístupněna.

.....

datum a podpis řešitele projektu

Prohlášení a souhlas účastníků se zapojením do výzkumu:

Já, níže uvedený/á, svým vlastnoručním podpisem stvrzuji, že dobrovolně souhlasím s účastí ve výzkumném projektu, který je součástí diplomové práce s názvem Podpora dětí ve hře Kreslení. Měl/a jsem možnost si řádně a v dostatečném čase zvážit všechny relevantní informace o výzkumu, zeptat se na vše podstatné týkající se účasti ve výzkumu a obdržel/a jsem jasné a srozumitelné odpovědi na své dotazy. Byl/a jsem řádně a prokazatelně poučen/a o právu odmítnout účast ve výzkumném projektu nebo svůj souhlas kdykoli odvolat bez penalizací, stejně jako toto právo má i mé dítě.

Jméno a příjmení účastníka:

Datum narození:

Adresa trvalého bydliště účastníka:

Jméno a příjmení zákonného zástupce:

Datum narození:

Adresa trvalého bydliště zákonného zástupce:

Vztah zákonného zástupce k účastníkovi:

Podpis zákonného zástupce:

.....

Příloha 3 - Diagnostika dítěte předškolního věku

Potěšení ze hry Kreslení – Záznamový pozorovací arch

Jméno:

Věk:

Datum:

Dítě začalo tvořit spontánně	
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby <i>„Já namaluju domeček se zahradou, velkou zahradou.“</i>		
Vlastní úvahy v průběhu tvorby <i>„Já je udělám barevný“, „No, růžovou rybu jsem nikdy neviděl.“</i>		
Hodnocení průběhu tvorby <i>„Ježíš, tohle je máma a ta se nepodařila.“</i>		
Pochvalné sebehodnocení <i>„Tady kreslím, nepřetahuju.“ „To sem teda šikulka.“</i>		
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění <i>„Červenou bych potřeboval.“</i>		

Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„Tohle je, no takový pejsek.“</i> <i>„Tady je dům a tohle jsou ptáci. Tři ptáci.“</i>		
Zájem o vrstevníkovu tvorbu <i>„Hiiiiiiii...ty tam máš hodně ptáků.“</i>		
Hodnocení vrstevníkovy tvorby <i>„To je dobrý. Nejhezčí je tady ten tvůj pták.“</i>		
Poučování vrstevníka <i>„A teď to stačí jenom obtáhnout.“</i>		
Hravé přetahování o moc <i>„Hej, já ji teď potřebuju!“</i>		
Povídání s náhodným posluchačem <i>Původní odešel, tak to dopověděl jinému vrstevníkovi.</i>		
Jiné		
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby <i>„Tady je dům a tohle jsou ptáci. Tři ptáci.“</i>		
Požádání o pomoc při tvorbě <i>„Já to umím, jen když mi to nakreslíš.“</i>		
Povídání s náhodným posluchačem <i>Původní odešel, tak to dopověděl učitelce.</i>		
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci		
<i>Dítě, které udává směr, obsah, přichází s nápady.</i>		
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv <i>„Sluníčko, sluníčko, popojdi maličko...“</i>		
Zvuky <i>„Vrrr.“ Vžum“</i>		
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě <i>„Ha ha há, tohle je mašinka a můj dům je řidič.“</i>		
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>„Hm...tak já nakreslim kytičky, ty tam taky byly.“</i>		
2.3 Identifikace s kresbou <i>„Jasně, беру si diamantovej meč a jdu kopat.“</i>		
2.4 Komunikace s kresbou <i>„Nevím, jaký budeš mít šaty, kytičkovaný, no...“</i>		
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální <i>Dítě mluví s pomůckou jako s člověkem. „A ty teď tady tohle uděláš.“</i>		
Pohybové – bez rekvizit <i>Dítě rukou ukazuje, jak zobrazované letadlo letí.</i>		
Pohybové – s rekvizitami <i>Dítě pohybuje pisátkem jako např. letadlem.</i>		
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek <i>„Hm, tahle modrá už nemaluje.“</i>		
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností) <i>„Tahle je stará. Tahle je nová.“</i>		
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek <i>„Jé, já tady mám fixy a pastelky. A pastelky jsou velký.“</i>		
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů <i>Pes ve stejné pozici, měnící se pozadí.</i>		
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování <i>„Tady kreslím. Nepřetahuju.“</i>		
4.3 Dekorování – zdobení <i>Řada teček, čárek, ...</i>		
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy <i>Členění celé plochy na části, kompozice, ...</i>		
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby <i>Ze dvou domů se postupem tvorby stane vlak</i>		
4.6 Písmo – podpis – znaky <i>„Tohle je číslo 5, viš. To já už umím napsat!“</i>		
4.7 Hra – různé druhy kresebných her Kresba na přání, komiksy, aj. <i>„Chceš nakreslit medvěda? Tak jo, nakreslím ti medvěda.“</i>		
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl		
5.2 Kresba určená na vystavení		
5.3 Kresba jako dar		
5.4 Jiné		

Celkem vypořizovaných potěšení		z celkových max 34 bodů
--------------------------------	--	----------------------------

1. Komunikace		17
2. Fantazírování		7
3. Pomůcky		3
4. Tvorba		7
%		100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

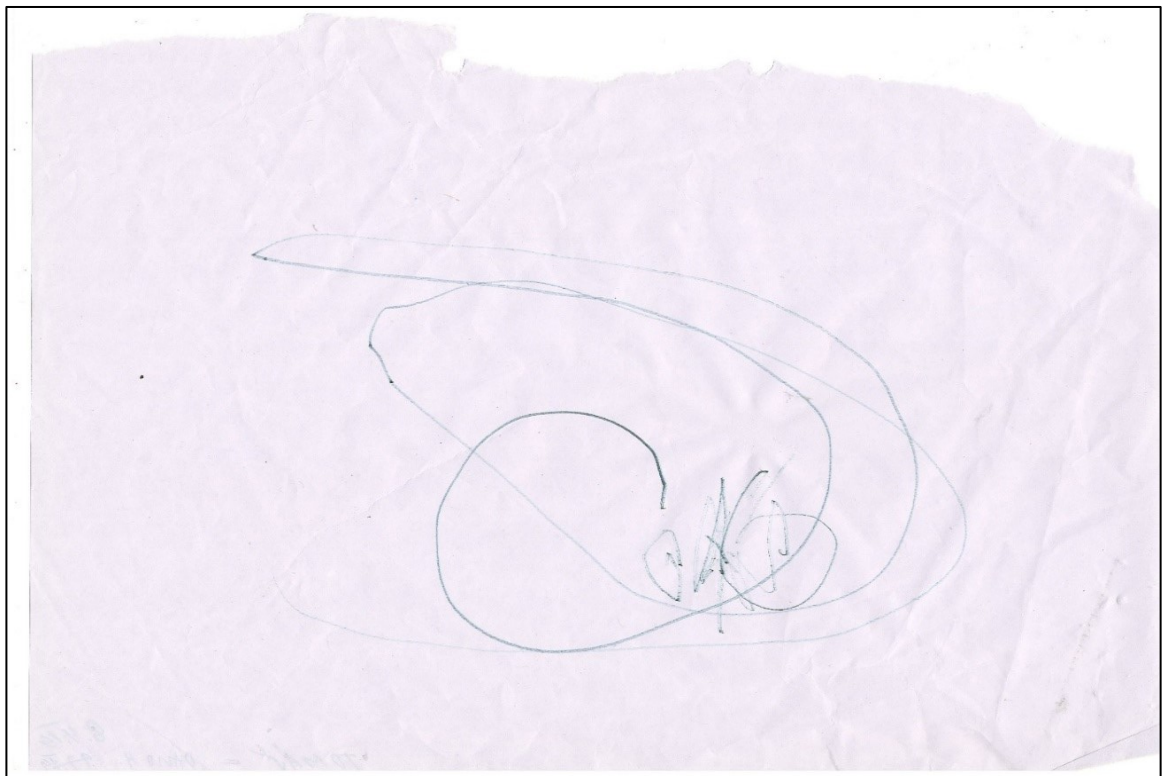
Příloha 4 – Diagnostika dětí z hlediska jejich schopnosti užít si kreslení jako hru

4.1 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika – P1

Účastníci: Tomáš (4;0)

Popis situace:

Po dopolední svačině je Tomáš jako první po jídle, nechce se mu samotnému do herny. Tomáš si bere papír, pastelky a sám usedá ke stolečku. Dívá se před sebe. Po chvíli se otočí na učitelku a říká: „*Já si budu teď kreslit. Můžu?*“ Učitelka odpovídá: „*Jistěže můžeš. A už víš, co budeš kreslit?*“ Tomáš se zamyslí „*No, ještě úplně nevím. Ale asi auto to bude.*“ Tomáš si prohlíží fixy, vybírá si černou a začíná kreslit. Kreslí menší dvě kolečka, pak kratší tahy mezi kolečky. Rozhlédne se kolem sebe, ostatní děti ještě jedí nebo chodí do umývárny. Tomáš pokračuje v kreslení. Po chvíli se podívá na učitelku, a když se setkají jejich pohledy, říká: „*Tak já už to mám!*“ Pokládá nezavřenou tužku na stůl. Učitelka se ptá: „*A povíš mi, co vše je na obrázku?*“ Tomáš se usměje: „*Tady je auto. To jede Vendulka s Petrem na výlet a oni nás pak budou hlídat.*“ Učitelka se ptá: „*Petr je tvůj starší brácha?*“ Tomáš odpovídá: „*Je. Můj a Jirky. Ale brácha s náma nebydlí a my někdy jezdíme k babičce.*“ Učitelka reaguje: „*To je fajn, že jezdíte k babičce a tady tím autem?*“ a ukazuje na výslednou kresbu, kde jsou dvě malá kolečka. Tomáš se podívá na učitelku a usměje se „*No, to je to auto. A já už si chci jít hrát.*“ Nechává fixy na stole a výslednou kresbu pečlivě ukládá do své krabice na výkresy.

Tomáš – auto

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Tomáš

Věk: 4;0

Datum: 8. 4. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	ANO
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Neutrální

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění		1
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi		1
Zájem o vrstevníkovu tvorbu		1
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1
Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1

Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby <i>„No, eště úplně nevím. Ale asi auto to bude.“</i>	1	
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci		1
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>„To jede Vendulka s Petrem na výlet a oni nás pak budou hlídat.“</i>	1	
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami		1

Jiné		
------	--	--

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra – různé druhy kresebných her Kresba na přání, komiksy,		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar		1
5.4 Jiné	1	

výslednou kresbu ukládá do své krabice na výkresy		
---	--	--

Celkem vypořizovaných potěšení	2	z celkových max 34 bodů
Komunikace	1	17
Fantazírování	1	7
Pomůcky	0	3
Tvorba	0	7
%	6 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Tomáš navštěvuje mateřskou školu prvním rokem společně se svým bratrem. Je drobný, působí zranitelně. Adaptace na nové prostředí proběhla bez problému. V průběhu roku si našel ve skupině svoje místo, nebojí se říct svůj názor nebo se ozvat, např. když mu starší děti berou hračku. Tomáš rád staví silnice, hraje si s auty nebo staví z kostek, kreslení většinou dobrovolně nevyhledává. V tomto případě, ale začal tvořit spontánně. Tvorba byla velmi krátká, trvala necelých 5 minut. Tomáš si tím pravděpodobně chtěl zkrátit čas, než bude jeho bratr nebo někdo jiný po svačině. Tomášův zájem o auta a silnice se promítl i do jeho námětu tvorby.

V rámci hodnocení jsem Tomášovi udělila dva body, a to za komunikaci s dospělým, kdy sice až na dotaz učitelky, co bude kreslit, ji sdělil svoji úvahu a stejně tak i dokázal povyprávět obsah kresby s fantazírováním v reálné minulosti, přítomnosti či budoucnosti. Ve fantazírování nevíme, zda skutečně Vendulka s Petrem jedou nebo se chystají na výlet, ale na základě vlastní Tomášovi zkušenosti by to tak být mohlo. Ani v jednom případě nešlo o spontánní vyprávění, ale i přesto jsem se rozhodla zde udělit body.

Toto pozorování bylo velmi krátké. Jednalo se o naprosto příznačný příklad Tomášova přístupu ke spontánnímu kreslení. Při výtvarných činnostech nabídnutých učitelkou velmi

často a rád pozoruje ostatní děti, ale sám po přizvání k těmto aktivitám prohlašuje „já to neumím.“

4.2 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika –

P2

Účastníci: Matyáš (5;2) a Honza (6;1)

Popis situace:

Po odpoledním odpočinku, kdy mladší děti ještě spí, přichází Honza s Matyášem ke stolečku. Volí si kreslení, jako klidnější a tišší hru, aby nerušili děti, které spí. „*Maty, já si budu kreslit. Dáš papíry?*“ aniž by Honza čekal na odpověď, bere do ruky pastelky a pokládá je na stůl. Matyáš dává na stůl čisté bílé papíry a říká: „*Já budu kreslit ten vysokej strom, jak byl v tý pohádce. On hrozně roste. No a my sme taky byli v lese s mámou a bráchou.*“ Honzík se podívá na Matyáše a říká: „*Hm.*“ Matyáš začíná kreslit. Z nabídky pastelek si volí zelenou barvu. Nakreslí dvě rovnoběžné čáry, pak jinou tmavší zelenou začne vybarvovat. Jeho styl kreslení je rychlý a svižný. Svoji tvorbu průběžně komentuje: „*Tady to je ten strom, on fakt roste. Dělal takový fiju fiju.*“ A pohybem ruky, ve které drží pastelku, naznačuje spirály. Na papíru pak kreslí motanice: „*Takhle rychle roste. Frrr. No a nahoře byl takovej palác.*“ Na chvíli se odmlčí a následně opět pokračuje: „*Udělám ho větší.*“ Honzík se dívá na Matyáše, ale nijak jeho tvorbu nekomentuje, ale začíná mluvit o té své: „*Tady to je takový panáček.*“ Matyáš přestává na chvíli tvořit a zadívá se na Honzíkova a ptá se: „*Jo? A jakej panáček?*“ Honzík je možná trochu polichocen a odpovídá: „*No, takovej můj.*“ Matyáš na odpověď zareaguje: „*Hm. No a tady, tady to musím vybarvit. Tohle je taková koruna, špičatová. Viděls to taky ne? Jak to tam bylo.*“ Honzík se jen podívá na Matyášův obrázek, na dotazy moc nereaguje. Matyáš vybarvuje modrou pastelkou palác na stromě a průběžně popisuje svoji tvorbu. Honzík přestává tvořit na prvním papíře a bere si druhý. Hnědou pastelku nechává na stole, volí si modrou. Na druhém papíře kreslí v dolním levém rohu. Matyáš se podívá na Honzu a říká: „*Ty děláš další?*“ a Honza odpovídá: „*Jo. Tohle sou dveře na perníkovou chaloupku.*“ Matyáš říká: „*To jo. Já to takhle zakroužím.*“ a celou kresbu orámuje. „*Dobrý to je. Honziku, co budeme dělat?*“ Matyáš nechává kresbu na stole, stejně jako pastelky, zvedá se a jde se dívat do polic na různé stavebnice a hry. Honzík se zvedá a jde za Matyášem: „*Ukaž. Já chci tohle.*“ Kluci se již o výsledné kresby nezajímají a zanechávají je na stole společně s pastelkami. Po chvíli oba chlapce vyzve učitelka, aby si šli po sobě uklidit, i když trochu neochotně, oba jdou. Matyáš pokládá kresbu na stůl. Honzík si ty své

ještě prohlíží a učitelka se ptá: „Povíš mi Honzíku něco o obrázcích?“ Honzík drží v ruce kresbu hnědou pastelkou a odpovídá stroze: „To je perníková chaloupka.“ Pak pokládá druhou kresbu na stůl a říká: „A tohle jsou dveře na perníkovou chaloupku. Maty zahrajeme si pexeso? To s téma bubákama?“ a Honzík již zaujat něčím dalším, odchází za Matyášem.

Matyáš – strom

Honza – perníková chaloupka

Honza – dveře na perníkovou chaloupku

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Honza

Věk: 6;1

Datum: 23. 4. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	ANO
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	ANO

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění		1
Spontánní vyprávění obsah tvorby (příběhu) vrstevníkovi „ <i>Tady to je takový panáček.</i> “	1	
Zájem o vrstevníkovu tvorbu		1
Hodnocení vrstevníkov tvorby		1
Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		

1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby		1
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci		
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti		1
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami		1
2.6 Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE

3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů <i>Dvě kresby, které spolu souvisí – Perníková chaloupka a dveře na perníkovou chaloupku.</i>	1	
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra – různé druhy kresebných her Kresba na přání, komiksy, aj.		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar		1
5.4 Jiné		

Celkem vypořádaných potěšení	2	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	1	17
2. Fantazírování	0	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	1	7
%	6 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Honza navštěvuje mateřskou školu druhým rokem. Rád si staví z Lega Dupla nebo prohlíží dětské časopisy. Nemá rád pohybové aktivity, pokud ho nějaká řízená činnost nezaujme, odmítá se zapojit, na nesouhlas často reaguje pláčem.

Honza byl ten, kdo přišel s nápadem kreslit. Přichystal pastelky a kamaráda pobídl, aby přinesl papíry. Následná komunikace, ale již neprobíhala v jeho režii, jeho kamarád Matyáš velmi živě popisoval, co a jak tvoří. Honzík ne. Honzík kreslil spíše tiše svoje dvě kresby. Jeho možný výrok „*Tady to je takový panáček.*“ by mohl být chápán i jako možná snaha o sebe upozornění, jelikož jeho kamarád mu jinak prostor ke komunikaci moc nedal a Honzík se neprosadil. Rozhodla jsem se ale tento výrok nehodnotit jako snahu o sebe upozornění, ač jsem váhala, ale zařadila jsem ho do hodnocení Spontánní vyprávění obsahu / průběhu tvorby.

Toto pozorování Honzíkova nebylo moc bohaté na potěšení ze hry Kreslení. Honzíkova znám dva roky, trůfám si tedy hodnotit, že se jednalo o jeho typický tvůrčí projev. Honzík spontánní zájem o kreslení neprojevuje, velmi často používá výroky „*Já to neumím. Tohle dělat nebudu.*“

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Matyáš

Věk: 5;2

Datum: 23. 4. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	ANO
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	ANO

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby <i>„Já budu kreslit ten vysokoj strom, jak byl v tý pohádce. On hrozně rosl. No a my sme taky byli v lese s mámou a bráchou.“</i>	1	
Vlastní úvahy v průběhu tvorby <i>„Udělam ho větší.“</i>	1	
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení <i>„Dobrý to je.“</i>	1	
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění		1
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„Tady to je ten strom, on fakt rosl. Dělal takový fiju fiju.“</i>	1	
Zájem o vrstevníkovu tvorbu <i>Matyáš se podívá na Honzu a říká „Ty děláš další?“</i>	1	

Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1
Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby		1
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci	1	
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky <i>„Dělal takový fiju fiju.“ , „Takhle rychle rost. Frrr.“</i>	1	
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě <i>„Tady to je ten strom, on fakt rost. Dělal takový fiju fiju.“</i>	1	
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>„No a my sme taky byli v lese s mámou a bráchou.“</i>	1	
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		

Verbální	1	
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami <i>A pohybem ruky, ve které drží pastelku, naznačuje spirály.</i>	1	
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování <i>„No a tady, tady to musím vybarvit.“</i>	1	
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy <i>Práce po celé ploše + zarámování</i>	1	
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra – různé druhy kresebných her Kresba na přání, komiksy,		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE

5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar		1
5.4 Jiné		

Celkem vypořizovaných potěšení	13	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	7	17
2. Fantazírování	4	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	2	7
%	38 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Matyáš je veselý živý kluk, který mateřskou školu navštěvuje prvním rokem. Matyáš byl ke kreslení pobídnut svým kamarádem, nápad jít si kreslit se mu líbil. Hned věděl, co bude tvořit, barvitě popisoval průběh své tvorby a rád, tak jak je jeho zvykem, se i ujal vedoucí role v komunikaci. Z komunikace je dále patrné, že se zajímal i o kamarádovu tvorbu a v průběhu se několikrát snažil kamaráda zapojit do rozhovoru.

Tvorba nebyla nijak dlouhá, ale z popisu a průběhu je patrné, že jeho přístup ke tvorbě je pozitivní. Neostýchá se použít pomůcku jako partnera a do své tvorby se umí pomořit. Tímto pozorováním jsem si potvrdila svůj předpoklad, že intervence nebude třeba.

4.3 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika –

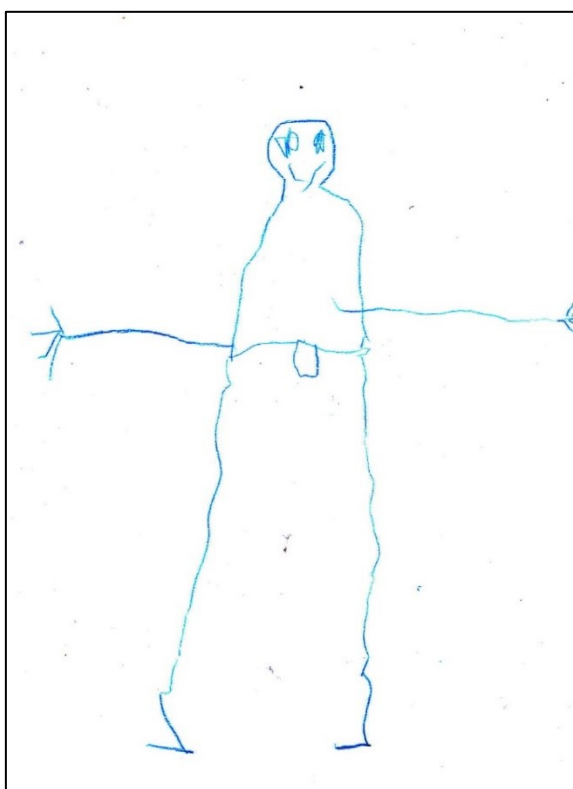
P3

Účastníci: Vašek (4;5)

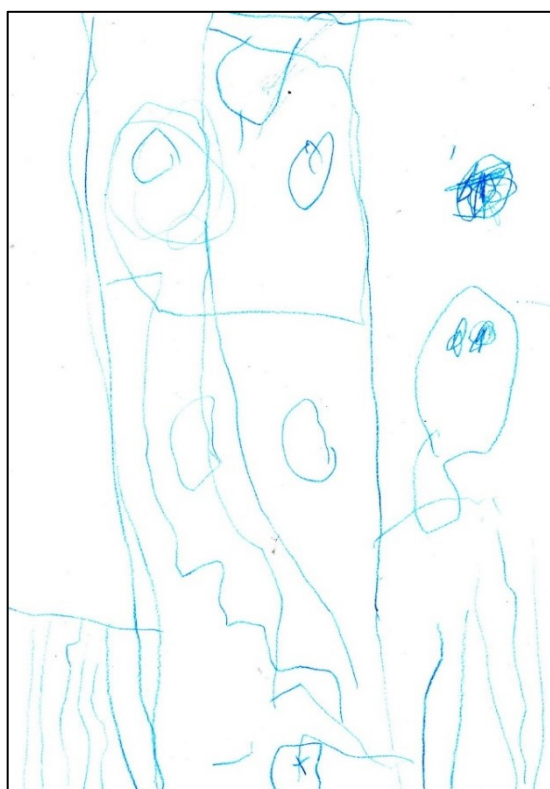
Popis situace:

V průběhu ranních spontánních her si některé děti hrají v herně se stavebnicemi, jiné sedí u stolečku. Někdo hraje pexeso, někdo si kreslí. Vašek si bere papír a usedá ke stolečku, kde jsou již připravené pastelky. „*Já tady nakleslim tátu. On je velikej, znáš ho, ze jo?*“ a podívá se na Pavla, kamaráda, co sedí vedle a hraje si s motorickým labyrintem. „*Ano, to jo.*“ a Pavel se dál soustředí na svoji hru. Vašek si volí modrou pastelku a začíná kreslit. Vede nejisté tahy po papíře. Po chvíli se podívá na učitelku „*Klášlo, tohle je ten táta, vidíš?*“ Učitelka se podívá a říká: „*Vidím Vašku, je velký.*“ A Vašek povídá dál: „*Má takhle veliký luce.*“ a Vašek rozpřáhne ruce a ukazuje učitelce, jak moc je má velké. „*On unese doma šechno.*“ Učitelka přikyvuje: „*To je teda silák. Ještě, že ho doma máte!*“ a usměje se. Vašek kreslí dál. „*Se poved. Bude mít ladost.*“ Pochvalně se podívá na svoji výslednou kresbu. „*Včela stěhoval pračku. Musel ji odtáhnout a nějak takhle to tam dělal.*“ a rukama předvádí jako kdyby motal klubíčko. Učitelka pozorně poslouchá a ptá se: „*Táta pračku opravoval nebo máte novou a tu starou musel odstěhovat?*“ Vašek vypraví a popisuje: „*No oplavit, sem ti to jikal. Takhle to vzal...*“ Vašek bere do ruky nový čistý papír a kreslí modrou pastelkou „*Takhle to vzal, tadyhle to zamotal a dal sem.*“ Vašek tvoří, a přitom ukazuje rukama proces opravování pračky, opět kreslí. „*Já byl tam taky. Mjuknul sem na něho. Takhle.*“ a Vašek předvádí, jak umí mrknout jedním okem. „*Pavle, mjukni!*“ Kamarád Pavel, který stále zdolává labyrint se pokouší mrknout jedním okem, ale nejde mu to, vždy zavře obě oči. Vašek jeho snahu nekomentuje, ani nehodnotí. Podívá se na učitelku „*Mjukneš?*“ učitelka jedno oko zavře, druhým mrkne a pak obráceně a pak se ptá „*Bylo to dobře Vašku?*“ Vašek ukazuje vztyčený palec: „*Jednicka.*“ Učitelka se vrací ke kresbě, ukazuje a ptá se: „*Tady to je pračka a šňůra, kterou se zapojuje do zásuvky. A tady jsi ty nebo to je táta?*“ Vašek se dívá stále jedním okem. „*Je to pěkná bajva, mám lád modlou. Táta taky. Má takový velký nájadí a...*“ Vašek drží v ruce pastelku a ukazuje, jak se šroubuje se šroubovákem. „*Taky jsi šrouboval?*“ učitelka se ptá. „*Bylo s tím hodně pjáce. Musel sem. A pak to bylo hotový.*“ Vašek kreslí na spodním okraji papíru malý křížek a říká „*Hotovo.*“

Odkládá pastelku: „*To byla práce.*“ A zhluboka si oddychne, jako by skutečně vykonal těžkou náročnou práci. Výsledné kresby zanechává na stolečku, kde už sedí jen on, Pavel a učitelka. Ostatní děti jsou již herně. Vašek se zvedá a chce odejít, učitelka ho ale zastavuje: „*Vašku, ten obrázek jsi chtěl dát tatovi až přijde odpoledne.*“ „*Dám.*“ a významně na učitelku mrkne. Kresby pokládá na učitelský stůl a odchází.

Vašek – Tاتا

Vašek – Oprava pračky

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Vašek

Věk: 4;5

Datum: 24. 4. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	Ano
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení „ <i>Se poved. Bude mít radost.</i> “	1	
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění <i>„...On je velikej, znáš ho, ze jo?“ a podívá se na Pavla, kamaráda, co sedí vedle a hraje si s motorickým labyrintem.</i>	1	
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi		1
Zájem o vrstevníkovu tvorbu		1
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1
Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1

Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné <i>Zapojení vrstevníka do hry, možná vyzkoušení jeho dovedností „Pavle, mjujki!“</i>	1	
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby <i>„Takhle to vzal, tadyhle to zamotal a dal sem.“</i>	1	
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné <i>Vašek se podíval na učitelku a vyzval ji „Mjukneš?“</i>	1	
1.4 Vedoucí role v komunikaci <i>Dítě, které udává směr, obsah, přichází s nápady.</i>	1	
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky <i>„Uf“ - „To byla práce.“ A zhluboka si oddychne, jako by skutečně vykonal těžkou náročnou práci.</i>	1	
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>Včela stěhoval plačku. Musel ji odtáhnout a nějak takhle to tam dělal.“ a rukama předvádí jako kdyby motal klubičko.</i>	1	
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1

Pohybové – bez rekvizit	1	
Pohybové – s rekvizitami	1	
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek <i>„Je to pěkná bajva, mám rád modlou“</i>	1	
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy <i>znázornění procesu opravy pračky v celé ploše</i>	1	
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra – různé druhy kresebných her např. Kresba na přání, komiksy, aj.		1
4.8 Jiné		1

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl	1	

5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar		1
5.4 Jiné		

Celkem vypořizovaných potěšení	12	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	6	17
2. Fantazírování	3	7
3. Pomůcky	1	3
4. Tvorba	1	7
%	35 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Vašek je velmi komunikativní chlapec s bohatou fantazijní představou, kterou velmi často sděluje kamarádům nebo i náhodným posluchačům. Rád si hraje s dětmi, ale umí si hrát i sám. Při hrách často mluví i sám se sebou. Spontánní kreslení často nevyhledává, tužku drží velmi nejistě ve špatném úchopu. Jeho vyprávění bylo velmi bohaté, doplněné o neverbální gesta, bez kterých by jeho tvorba nebyla úplná. Dozvěděli jsme se detailní popis opravy pračky, který v průběhu komunikace Vašek znázorňoval ve své tvorbě.

Toto pozorování je typickým příkladem důležitosti slovní komunikace v průběhu tvorby. Pokud bychom neznali, co a proč je na výsledné kresbě znázorněno, mohli bychom ji od dítěte ve věku 4;5 let považovat za velmi obsahově slabou.

Z pohledu pozorujícího, a i účastníka ve hře Kreslení, mohu konstatovat, že si Vašek tuto tvorbu velmi užil. Dokázal zapojit učitelku, na pár okamžiků i kamaráda. Komunikoval verbálně i neverbálně, a nakonec si po tak těžké práci významně oddechl. Pokud bych neprováděla takto detailně vstupní diagnostiku hry Kreslení, možná bych Vaška do

intervence zařadila, a to díky jeho malému zájmu o spontánní kreslení. Tímto pozorováním jsem si upřesnila, že do mé výzkumné intervence zařazen nebude.

4.4 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika –

P4

Účastníci: Filip (5;6)

Popis situace:

Filip přichází mezi prvními dětmi do školky, je 7,30 hodin. U stolečků sedí jeho kamarád Lukáš a staví puzzle, v herně si hrají mladší kamarádi, kteří staví silnice. Filip se pozdraví s kamarádem Lukášem: „*Jé, Luky, co to stavíš?*“ Lukáš mu odpovídá: „*To je Blesk McQueen. Už ho budu mít.*“ Filip v rozhovoru pokračuje: „*Já si budu kreslit. Včera jsem stavěl doma vlaky. Dlouhý koleje, táta o to zakop. Tak du na to.*“ Filip si bere fixy a bílé papíry, vše pokládá na stůl k Lukášovi: „*Hele, tady máš asi světlo o o o nebo co o o o to je e e e e.*“ A zvesela lehce zpěvně promlouvá k Lukášovi, ten se tomu, jak Filip mluví, srdečně zasměje. Filip po chvíli opět zpěvně mluví: „*Tady byly takovýdle dlouhý koleje. Luky, aby se mi to sem vešlo, šlo šlo šlo šlo o o o o.*“ Filip se zadívá na papír, volí si černou fixu a využívá celý prostor papíru ke kreslení kolejí. Filip kreslí dlouhé klikaté koleje a říká: „*Luky, viděls už toho obrovskýho vlaka?*“ Lukáš se zasměje „*Co?? Cože???* Vlka! Tend byl dobrej.“ Filip se zasměje: „*Kláro, Luky prý viděl vlka, ale já ho nemám. To je přece vlak na nádraží.*“ Učitelka Klára, která do této hry nebyla ještě vtažena, odpovídá: „*Promiň Filipe, teď jsem tě pořádně neslyšela, přišla zrovna Emička a její maminka mi něco říkala. Kde máš toho vlka?*“ Filip se zasměje: „*Kláro, jakýho vlka?! Vy jste se zbláznili nebo co? Já tady mám přeci nádraží a dlouhatanánánský koleje.*“ Učitelka Klára se podívá na Filipovu kresbu a říká: „*Teď už to vidím Fildo. Tady je asi nádraží, mám pravdu a ten rychlý vlak vyjíždí. A kam asi jede?*“ Filip se zadívá na učitelku Kláru a říká: „*Ten jezdil včera u nás doma. Já mám doma Gordona, ten jezdí hoooodně rychle. Vžum vžum. A je pryč.*“ A Filip ukazuje rukou rychlý pohyb vpřed, pokračuje ve vyprávění: „*S tátou sme to stavěli, to byla hrozná švanda, on pak za to zakop.*“ Lukáš se zpěvně přidává do rozhovoru: „*Zakop kop kop kop.*“ A silně se zasměje. Filip se také směje: „*Ještě to tady musím dodělat.*“ Odkládá černou fixu a volí si zelenou. Nakreslí první tahy: „*Kláro, to máme nové fixy?*“ Učitelka Klára odpovídá „*Ano, Monika vám je včera připravila. Kreslí dobře?*“ Filip znalecky hodnotí: „*Dobry sou. Mám to teď takový přesný.*“ Učitelka Klára odpovídá: „*Tak to jsem moc ráda, že jsou přesný.*“ a usměje se na Filipa, který povídá dál: „*Zelenou to Luky spojím, ten vlak pak*

dojede dál. Třeba by moh až do kuchyně. To by byla zase legrace, že jo Luky.“ Filip se snaží přesně a pečlivě vést čáry, tak jak to potřebuje. Kamarád Lukáš, který už dostavuje puzzle, odpovídá Filipovi: „Hele a můžu dneska k vám?“ Filip reaguje na otázku: „A co na to tvoje máma, ta to musí dovolit. A moje máma taky. A ona přijde, se jí zeptám.“ K oběma chlapcům přichází ke stolečku jejich společný kamarád Pavel: „Co to tady děláte? Nebudeme hrát na draky?“ Lukáš odpovídá jako první, zatímco Filip ještě kreslí, „Já budu ten ohnivej. Budu dělat uva uva uva.“ a Lukáš předvádí chrlení ohně. Do rozhovoru se zapojuje Filip: „Já chci být ten světelněj. Ten má mega schopnost.“ A Filip i Lukáš začínají ztrácet zájem o své činnosti. Filip vstává od stolu, výslednou kresbu si ukládá do své krabice na výtvary, fixy nechává na stole. Lukáš se obrací na učitelku „Já, já si to tady někde vystavím.“ Učitelka Klára říká „Pomalú, ať se ti to nerozsype. Dáme to na výstavku k oknu, ale opatrně.“ a Lukáš přesun puzzle už nechává na učitelce. Všichni kamarádi společně odcházejí do herny.

Filip – Koleje

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Filip

Věk: 5;6

Datum: 26. 4. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	Ano
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby <i>„Já si budu kreslit. Včera jsem stavěl doma vlaky. Dlouhý koleje, táta o to zapop. Tak du na to.“</i>	1	
Vlastní úvahy v průběhu tvorby <i>„Ještě to tady musím dodělat.“</i>	1	
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění		1
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„Tady byly takovýdle hlouhý koleje. Luky, aby se mi to se vešlo, šlo šlo šlo šlo o o o o.“</i>	1	
Zájem o vrstevníkovu tvorbu <i>„Jé, Luky, co to staviš?“</i>	1	
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1

Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné – spontánní pomoc		1
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby <i>„Já tady mám přeci nádráží a dlouhatananánský koleje.“</i>	1	
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci <i>Dítě, které udává směr, obsah, přichází s nápady.</i>	1	
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv <i>Filip hovoří zpěvně, některé věty melodizuje.</i>	1	
Zvuky <i>„...Vžum vžum...“</i>	1	
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1. Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2. Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>„Ten jezdil včera u nás doma. Já mám doma Gordona, ten jezdí hoooodně rychle. Vžum vžum. A je pryč.“</i>	1	
2.3. Identifikace s kresbou		1
2.4. Komunikace s kresbou		1
2.5. Pomůcka jako partner		

Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit <i>Filip ukazuje rukou rychlý pohyb vpřed.</i>	1	
Pohybové – s rekvizitami		1
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1. Hodnocení kvality pomůcek <i>„Kláro, to máme nové fixy?“, Filip znalecky hodnotí „Dobrý sou. Mám to teď takový přesný.“</i>	1	
3.2. Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3. Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4. Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1. Opakování motivu – varianty objektů.		1
4.2. Pečlivé vybarvování nebo obtahování <i>Filip se snaží přesně a pečlivě vést čáry.</i>	1	
4.3. Dekorování – zdobení <i>Řada teček, čárek, ...</i>		1
4.4. Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy <i>„Luky, aby se mi to sem vešlo, šlo šlo šlo šlo o o o o.“ Filip využíval celý prostor papíru.</i>	1	
4.5. Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6. Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra – různé druhy kresebných her Kresba na přání, komiksy,		1

4.8 Jiné		
----------	--	--

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1. Odložená kresba, např. na učitelský stůl		1
5.2. Kresba určená na vystavení		1
5.3. Kresba jako dar		1
5.4. Jiné – Filip kresbu uložil do své krabice na výtvoř	1	

Celkem vypořovaných potěšení	13	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	8	17
2. Fantazíování	2	7
3. Pomůcky	1	3
4. Tvorba	2	7
%	38 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Filip navštěvuje mateřskou školu druhým rokem. Je komunikativní, má velmi bohatou slovní zásobu a jeho znalosti o okolním světě jsou značné. Filip začal tvořit spontánně ovlivněn zážitkem stavby vlakových kolejí z předešlého dne. Jeho komunikace byla velmi barvitá a pestrá. Zvesela a lehce zpěvně promlouval ke kamarádovi, spolu se velmi dobře bavili. Filip popisoval co bude tvořit, a také průběh své tvorby, do které dokázal zapojovat i zvuky. Filip také pečlivě využíval celou plochu papíru a toto uvědomění si také komentoval. Z pozorování je patrné, že si tuto tvorbu Filip dokázal užít, pobavit sebe i kamaráda. U Filipa jsem předpokládala, a pozorováním si jen potvrdila, že hru Kreslení má osvojenou a není třeba nadále ho v této oblasti rozvíjet.

4.5 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika –

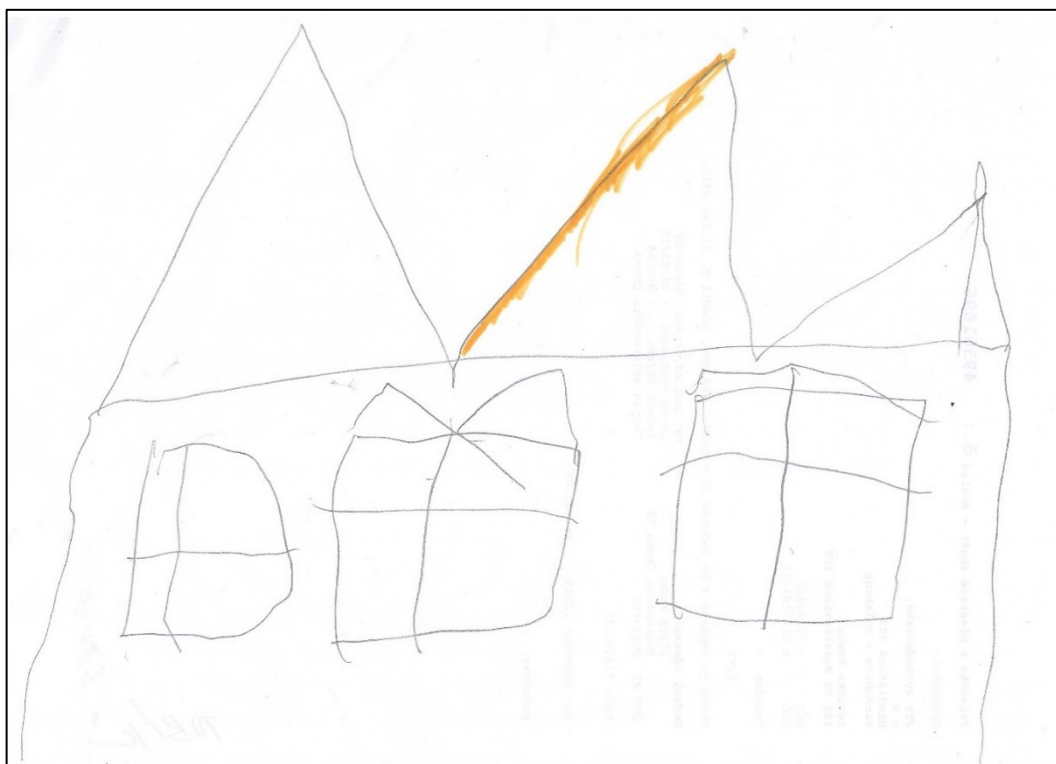
P5

Účastníci: Míla (4;6) a David (5;1)

Popis situace:

Předškolní děti sedí u jednoho stolečku a plní zadání v pracovních listech, někdo si u jiného stolečku staví puzzle, ostatní si hrají v herně. Do třídy přichází Míla. „*Budu si kreslit.*“ tak trochu zvolá, podívá se na děti ve třídě, ale nikdo neodpovídá. Bere si fixy, papír a usedá ke stolečku, ke kamarádovi, který si staví puzzle. Stavění puzzle chvíli pozoruje, pak poslouchá, o čem se baví předškoláci, sedí tiše. Uběhne nějaký čas, Míla si povzdychne. Bere do ruky oranžovou fixu a kreslí. Oranžovou vymění za zelenou, zelenou pak za žlutou. K Mílovi přichází učitelka a hodnotí: „*Pěkné barvy jsi si vybral.*“ Míla reaguje: „*To je táta. Asi.*“ Do rozhovoru se přidává kamarád David, který už dostavěl puzzle. „*Tak já budu taky kreslit.*“ David uklízí puzzle a jde si pro papír. Učitelka mluví na Mílu: „*Táta se na tebe usmívá.*“ a ukazuje Mílovi na žluté čáry v jeho obrázku. Míla odpovídá: „*Jo. Byli jsme na zmrzlině. Ale mámě to nechutnalo.*“ Míla bere do ruky ještě modrou fixu: „*Hmm, je světlá.*“ a nezavřenou ji podkládá vedle papíru na stůl. David je již u stolu, na který pokládá pastelky. „*Hele Mílo, tohle je táta jo?*“ Míla nic neříká, výslednou kresbu odkládá na židli vedle sebe a jde si pro nový čistý papír. David mluví: „*Já nakreslím dům. Náš pořádněj dům. On má takovou velikou střechu. Táta jí teď opravoval. A byl u toho sprostěj.*“ Při konci věty se pousměje a zadívá na Mílu, jestli ho poslouchá. David si volí obyčejnou tužku a svižně, ale přesto pečlivě, kreslí po papíře. Obdélník, pak střechu. Míla si bere hnědou pastelku a začíná kreslit „*Kláló, já udělám znova tátu. Ten se nepoved.*“ Otočí se na učitelku, která odpovídá: „*Bezva Mílo, už se těším.*“ „*Paní učitelko, já ten dům nakreslím pro tebe. On bude mít velikou střechu. A ty ho pak dáš na nástěnku.*“ říká značně hlasitě David. Učitelka odpovídá Davidovi „*Určitě. Jestli má být na nástěnce, tak ho tam spolu dáme.*“ Míla už má nakresleného tátu, ještě přikresluje vlasy. „*A tady ho máme.*“ a Míla a se lehce zasměje. David se podívá na Míly kresbu: „*No, pěkněj pěkněj táta to je. To bude rád, vid’?*“ Míla odpovídá „*To bude. Du si to dát do šatny.*“ A Míla odchází zvesela do šatny. David zůstává u stolu sám. Kolem stolečku prochází Tomáš a David hned na něho mluví: „*Tak ten dům má tři okna. Hele Tome, on má tři okna.*“ Tomáš se podívá, přikývne a mluví na Davida: „*Už*

to budeš mít?“ David odpovídá: „Eště sem to nevybarvil. Tak tu střechu.“ David si bere do ruky oranžovou fixu a začíná kreslit střechu: „Já si to pak dodělám.“ Pokládá oranžovou fixu na stůl a odchází od stolu. Učitelka ho vrací zpět, aby si po sobě uklidil, pokud má hotovo. David, ač nerad, uklízí pastelky a říká: „Ale Míla si tady kreslil téma fixama.“ Učitelka ho ujišťuje: „Neboj, on si je Míla také uklidí.“ David s povzdechem: „No jo. A tady je ten dům na nástěnce. Tome tak dem.“

David – Dům

Míla – Táta 1

Míla – Táta 2

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: David

Věk: 5;1

Datum: 21. 5. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	ANO – pozorovalo vrstevníka při kreslení
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	NE
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	NE
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	ANO

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění		1
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„Já nakreslím dům. Náš pořádný dům. On má takovou velikou střechu. Táta jí teď opravoval. A byl u toho sprostěj.“</i>	1	
Zájem o vrstevníkovu tvorbu <i>„Hele Milo, tohle je táta jo?“</i>	1	
Hodnocení vrstevníkovy tvorby <i>„No, pěkněj pěkněj táta to je. To bude rád, vid?“</i>	1	
Poučování vrstevníka		1

Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem <i>„Tak ten dům má tři okna. Hele Tome, on má tři okna.“</i>	1	
Jiné		
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby <i>„Paní učitelko, já ten dům nakreslím pro tebe. On bude mít velikou střechu.“</i>	1	
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci <i>Dítě, které udává směr, obsah, přichází s nápady.</i>		1
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>„Náš pořádný dům. On má takovou velikou střechu. Táta jí teď opravoval. A byl u toho sprostěj.“</i>	1	
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1

<i>Dítě mluví s pomůckou jako s člověkem. „A ty teď tady tohle uděláš.“</i>		
Pohybové – bez rekvizit <i>Dítě rukou ukazuje, jak zobrazované letadlo letí.</i>		1
Pohybové – s rekvizitami <i>Dítě pohybuje pisátkem jako např. letadlem.</i>		1
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra – různé druhy kresebných her Kresba na přání, komiksy, aj.		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE

5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení <i>„A ty ho pak dáš na nástěnku.“</i>	1	
5.3 Kresba jako dar <i>„Paní učitelko, já ten dům nakreslím pro tebe.“</i>	1	
5.4 Jiné		

Celkem vypořizovaných potěšení	6	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	5	17
2. Fantazírování	1	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	0	7
%	18 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení:

David patří v mateřské škole mezi nejstarší děti. Je to hravý, komunikativní, veselý kluk. Nezačal tvořit sám, ale jeho zájem o tvorbu vzbudil kamarád Míla. Na začátku sice ne moc lichotivě zhodnotil Mílovi jeho výslednou kresbu, ale postupem času se atmosféra uvolnila a byla přátelská. David dokázal ostatním sdělit, co bude tvořit i to, že již předem chtěl výslednou kresbu věnovat učitelce. Druhou kamarádovu kresbu již dokázal znalecky ohodnotit a pochválit ji. Svoji tvorbu představil i náhodnému posluchači, který jeho pozornost odvedl od hry Kreslení.

David kreslí rád a často. Má rád výtvarné aktivity navržené učitelkou, umí se s chutí zapojit do společné tvorby ať již řízené nebo spontánní. V této pozorované situaci sice nezískal vysoký počet bodů, ale z jeho komentářů a pozorování tvorby je patrné, že si

tvorbu a přítomnost vrstevníka užil. Diagnostikou jsem si potvrdila, to, co jsem předpokládala, že v jeho případě intervence nebude třeba.

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Míla

Věk: 4;6

Datum: 21. 5. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	ANO
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	ANO

1. Komunikace

4.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby <i>„Klášlo, já udělám znova tátu. Ten se nepoved.“</i>	1	
Pochvalné sebehodnocení <i>„A tady ho máme.“ a Míla a se lehce uznale usměje na výslednou kresbu.</i>	1	
Jiné		
4.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění <i>„Budu si kreslit.“ tak trochu zvolá, podívá se na děti ve třídě, ale nikdo neodpovídá.</i>	1	
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkově		1
Zájem o vrstevníkovu tvorbu		1
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1
Poučování vrstevníka		1

Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
4.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby <i>„Klášlo, já udělám znova tátu.“</i>	1	
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
4.4 Vedoucí role v komunikaci		1
4.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné		

5. Fantazírování

	ANO	NE
5.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
5.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti		1
5.3 Identifikace s kresbou		1
5.4 Komunikace s kresbou		1
5.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami		1

Jiné		
------	--	--

6. Pomůcky

	ANO	NE
6.1 Hodnocení kvality pomůcek <i>„Hmm, je světlá.“</i>	1	
6.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
6.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
6.4 Jiné		

7. Tvorba

	ANO	NE
7.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
7.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
7.3 Dekorování – zdobení		1
7.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
7.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
7.6 Písmo – podpis – znaky		1
7.7 Hra – různé druhy kresebných her Kresba na přání, komiksy, aj.		1
7.8 Jiné – první kresba se pravděpodobně		

8. Výsledná kresba

	ANO	NE
8.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl	1	
8.2 Kresba určená na vystavení		1
8.3 Kresba jako dar <i>Výslednou kresbu odnáší do šatny, aby si ji mohl odpoledne věnovat tátovi nebo se s ní doma pochlubit.</i>	1	

8.4 Jiné		
----------	--	--

Celkem vypořizovaných potěšení	5	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	4	17
2. Fantazírování	0	7
3. Pomůcky	1	3
4. Tvorba	0	7
%	15 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Míla navštěvuje mateřskou školu prvním rokem, ve které má řadu kamarádů. Je velmi komunikativní, rád si staví ze stavebnice nebo hraje na nejrůznější akční hrdiny. Kreslení většinou spontánně nevyhledává. V tento den si ale kreslení zvolil sám, dobrovolně.

Míla kreslil tátu, zkoušel barvy. Učitelka vypořizovala, že je Míla trochu posmutnělý nebo nespokojený s kresbou a snažila se lehce s Mílou komunikovat. Možná díky kamarádově poznámce „*Hele Mílo, tohle je táta jo?*“, ale i své vlastní nespokojenosti s kresbou, ji odložil na židli a pokusil se tátu nakreslit znovu. S druhou výslednou kresbou byl spokojený, usmál se uznale na ni a odnesl si jí do šatny, aby ji mohl odpoledne doma ukázat.

Atmosféru jsem zhodnotila kladně, i přesto, že po celou dobu tomu tak nebylo. Míla se možná snažil na začátku tvorby na sebe upozornit („*Budu si kreslit.*“ tak trochu zvolá, podívá se na děti ve třídě, ale nikdo neodpovídá), možná chtěl v někom dalším zájem o kreslení nebo společnou hru. Když se tak nestalo, seděl sám trochu sklesle nad čistým papírem, ale v průběhu tvorby se atmosféra změnila.

Z pohledu pozorujícího nepřinesla tato tvorba Mílovi mnohá potěšení. Míla patří mezi ty děti, které kreslení dobrovolně většinou nevyhledávají, ale jelikož znám Mílu a jeho projev

v jiných spontánních hrách doufám, že si díky mé budoucí intervenci nějaká ta potěšení ze hry Kreslení užije a změní se jeho přístup k této hře.

4.6 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika –

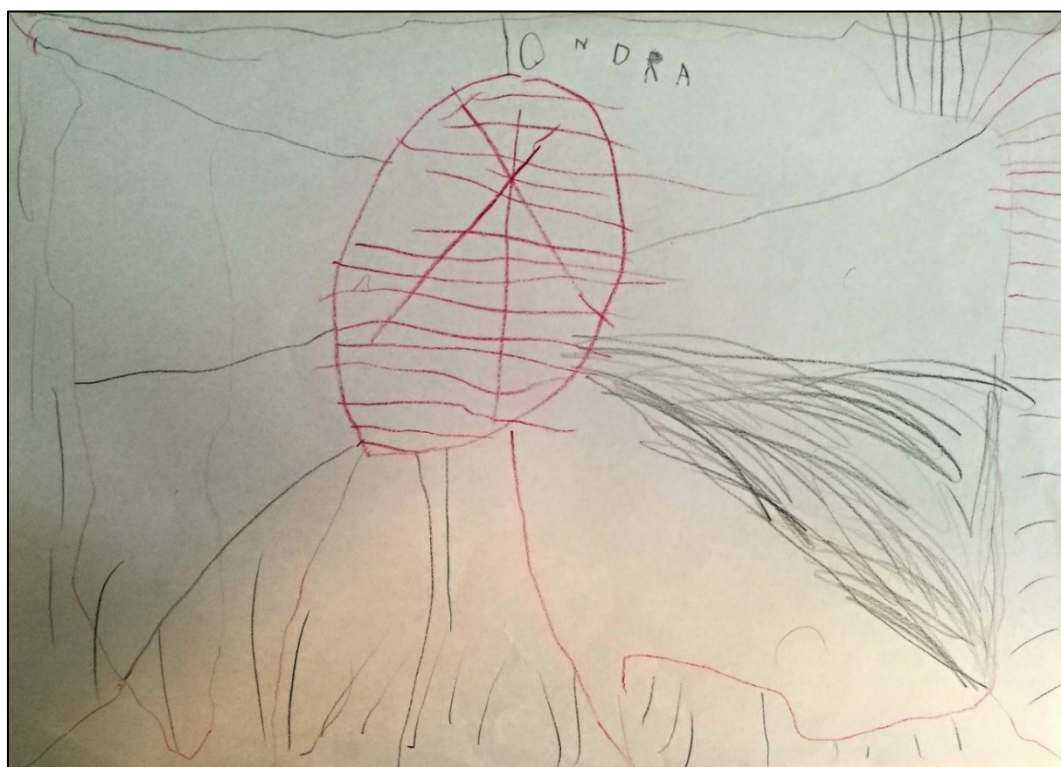
P6

Účastníci: Mia (3;11), Kristýna (5;10) a Ondra (4;9)

Popis situace:

Po dopolední svačině jsou některé děti již po svačině, zůstávají u stolečků a kreslí si. U jednoho stolečku sedí Mia, Kristýna a Ondra. Na stolečku mají pastelky a každý svůj papír. „*Já tady udělám pavouka. Obrovskýho. Slyšíš Honziku?*“ Kamarád Honza ještě svačí, tak jen s plnou pusou přikývne „*Jo.*“ „*Ježiši, paní učitelko ten bude hrozivej.*“ říká Ondra a sám se tomu zasměje. Vedle Ondry po pravé straně sedí Kristýna, která říká: „*Hele Ondro, byl jsi v tom strašidelnym lese? Jak tam by ten čert?*“ Ondra se zarazí, podívá se na Kristýnu a říká: „*Co o? Čert? A nebyl tam taky pavouk?*“ a opět se Ondra zasměje. Kristýna pokračuje „*Byla tam Filipova máma a jeho táta byl čert, no ted?*“ Ondra se zamyslí a říká: „*Tak to sem nebyl. Ale já budu kreslit pavouka. A už mě nech.*“ řekne Ondra rázně, ale zasměje se sám sobě. Kristýna si volí modrou pastelku a začíná tvořit. „*Bude to cesta. V tom lese.*“ a kreslí krátké čáry. Ondra kreslí pavouka. „*Co to je zase za pastelky!*“ rozčiluje se Ondra a pokládá červenou na stůl. Mia sedí stále tiše a tvoří. Ondra si bere tmavě šedou pastelku, Kristýna kreslí stále modrou. „*To je princezna? Že má tohle na hlavě?*“ uchechtne se Ondra a ukazuje Kristýně na papír. „*To je koruna!*“, Kristýna se trochu zamračí. „*A kolik má nohou?*“ obrací Kristýna pozornost na Ondrovu tvorbu. Ondra se zadívá na svoji kresbu a počítá: „*Jedna, dva, tři, čtyři, pět, šest.*“ Kristýna už Ondru nepozoruje, možná ani neposlouchá a zadívá se na kresbu Mii „*Co to kreslíš?*“ „*Žíze.*“ odpovídá Mia. „*A bude mít oči? Tady sou ty lepítkový. Ti ho podám.*“ Kristýna se zvedá a jde k učitelskému stolu, kde jsou v boxu samolepící oči a jedno z něj vezme. Vrací se ke stolečku a podává ho Mie. „*Na. Tady je.*“ Mia se jen dívá, nijak neodpovídá, oko si od Kristýny bere. Mezi tím Ondra tvoří dál. „*Takový čáry tady udělám.*“ A kreslí krátké čárky po okraji papíru tak, aby byly všude stejné. Kristýna se dívá na Miu a ukazuje jí do kresby „*Tady to nalep.*“ Mia trochu váhá, ale nakonec oko lepí na papír. Kristýna ukazuje Mie svoji kresbu „*Tohle je ta cesta v tom lese. Tam byli strašidla, ale já se nebála. Byla tam princezna. Půjdeš příště se mnou?*“ Mia se váhavě dívá a přikývne: „*Já mám láda plincezny. Jednu mám doma, oplavdovou.*“ Kristýna se obrací k Ondrovi: „*A ty půjdeš taky, že jo?*“ Ondra odpovídá: „*A bude tam pavouk. Já už*

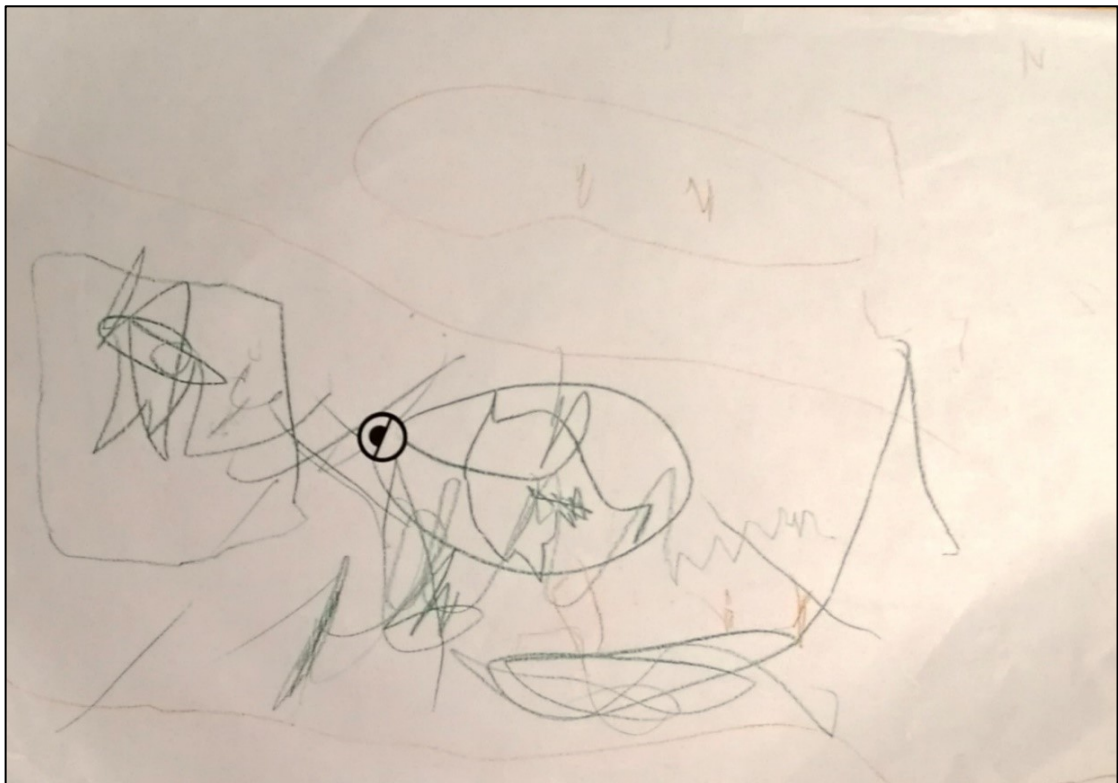
ho mám hotovýho. A přečteš to?“ Kristýna se dívá na Ondry výslednou kresbu, na písmena, ale ještě číst neumí. „*Kláro, co sem tady napsal?*“ a ukazuje kresbu učitelce. „*To je tvůj podpis. Je tam napsáno Ondra.*“ Ondra hrdě říká „*Já se už umím podepsat! Dám si to do krabice.*“ Ondra vstává a odnáší kresbu do krabice na výkresy. Mia sedí dál u stolečku. Kristýna se obrací k druhému stolečku a dívá se, jak jiné děti hrají pexeso. Chvíli je pozoruje a pak se obrací k učitelce „*Kláro, já si to dám na tabuli.*“ a výslednou kresbu upevňuje na magnetickou tabuli.

Ondra – Pavouk

Kristýna – Cesta pohádkovým lesem

Mia – Zvíře

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Mia

Věk: 3;11

Datum: 4. 6. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	ANO
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění		1
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi		1
Zájem o vrstevníkovu tvorbu		1
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1
Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1

Jiné		
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby		1
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci		1
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti		1
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami <i>Ema se usmívá a dělá ze sebe taky nosorožce.</i>		1
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE

3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra „kresba na přání“		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelův stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar		1
5.4 Jiné		

Celkem vypořizovaných potěšení	0	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	0	17
2. Fantazírování	0	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	0	7
%	0 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Mia navštěvuje mateřskou školu prvním rokem. Adaptace na nové prostředí proběhla bez obtíží, její docházka ale není moc pravidelná. Ve školce si našla kamarádky, ráda a často si s nimi hraje na rodinu. Spontánní kreslení moc nevyhledává, přidá se, když vidí, že některá z dívek tvoří. Vzhledem k věku a její tišší povaze je to vcelku pochopitelné. Mia je ostýchavá k dospělým, svoji cestu k nim si ještě hledá.

Mia ve vstupní diagnostice nezískala ani jeden bod, což jsem předpokládala. Dlouho jsem váhala, zda ji do intervence zařadit, ale vzhledem k jejímu věku a její nepravidelné docházce jsem se rozhodla ji do výzkumné intervence nezařadit. Pokud ale bude intervence probíhat ve skupině a Mia bude v mateřské školce přítomna, velmi ráda jí zapojím.

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Ondra

Věk: 4;9

Datum: 4. 6. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	ANO
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby <i>„Já tady udělám pavouka. Obrovského.“</i>	1	
Vlastní úvahy v průběhu tvorby <i>„Takový čáry tady udělám.“</i>	1	
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění <i>„Slyšíš Honziku?“</i>	1	
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„Ale já budu kreslit pavouka.“</i>	1	1
Zájem o vrstevníkovu tvorbu <i>„To je princezna? Že má tohle na hlavě?“</i>	1	
Hodnocení vrstevníkovy tvorby <i>„To je princezna, že má tohle na hlavě?“</i>	1	1
Poučování vrstevníka		1

Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby <i>„Ježíši, paní učitelko ten bude hrozivej.“</i>	1	
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné <i>„Kláro, co sem tady napsal?“ – Ondra se obrátil na učitelku, ne aby mu pomohla, moc dobře věděl, co napsal, ale aby to přečetla řekla nahlas před ostatními.</i>	1	
1.4 Vedoucí role v komunikaci	1	
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné <i>„Co o?“ – nejednalo se přímo zpěv, ale o melodickou řeč</i>	1	

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti		1
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit		1

Pohybové – s rekvizitami.		1
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek <i>„Co to je zase za pastelky!“</i>	1	
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
4.3 Dekorování – zdobení	1	
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky <i>„Já se už umím podepsat!“</i>	1	
4.7 Hra „kresba na přání“		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar		1

5.4 Jiné		
----------	--	--

Celkem vypořizovaných potěšení	13	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	0	17
2. Fantazírování	1	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	0	7
%	38 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení:

Ondra je živý, veselý, komunikativní a přátelský chlapec. Mateřskou školu navštěvuje druhým rokem a jeho znalosti, schopnosti a dovednosti jsou již na úrovni dítě před zahájením školní docházky.

Ondra se v průběhu tvorby velmi dobře bavil, smál se. Vyprávěl, že bude tvořit hrozného pavouka a také ho nakonec nakreslil. Zde bychom mohli uvažovat nad tím, že lehce fantazíroval ve fiktivním světě, ale nakonec jsem se rozhodla jeho úvahy nad obsahem tvorby do fantazírování nezahrnout. V průběhu tvorby se také zajímal o tvorbu druhého, hodnotil pastelky a ze zvládnutého podpisu měl radost. Výrok „*To je princezna, že má tohle na hlavě?*“ jsem zařadila mezi výroky hodnocení vrstevnickovy tvorby, jelikož tón a doprovázející mimika obličeje dokreslovaly smysl tohoto sdělení vůči vrstevníkovi. Ondra získal celkově 13 bodů.

Tato pozorovaná situace byla typická pro Ondrův přístup ke spontánnímu kreslení a vypovídá i o jeho přístupu k vrstevníkům. Kreslení Ondru baví, rád se zapojuje i do řízených činností navržených učitelkou.

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Kristýna

Věk: 5;10

Datum: 4. 6. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	ANO
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby <i>„Bude to cesta. V tom lese.“</i>	1	
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění <i>„Hele Ondro, byl jsi v tom strašidelným lese?“</i>	1	
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„Tohle je ta cesta v tom lese. Tam byli strašidla, ale já se nebála. Byla tam princezna. Půjdeš příště se mnou?“</i>	1	
Zájem o vrstevníkovu tvorbu <i>„A kolik má nohou?“ , „Co to kreslíš?“</i>	1	
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1
Poučování vrstevníka, <i>„Tady to nalep.“</i>	1	

Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby		1
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		1
1.4 Vedoucí role v komunikaci	1	
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné		1

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>„Byla tam Filipova máma a jeho táta byl čert, no teď?“</i>	1	
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami.		1

Jiné		
------	--	--

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy <i>Kristýna využila celou plochu papíru ke znázornění cesty lesy</i>	1	
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra „kresba na přání“		1
4.8 Jiné – <i>Kristýna se zapojila do tvorby druhého</i>	1	

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelův stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení	1	
5.3 Kresba jako dar		1
5.4 Jiné		

Celkem vypořádaných potěšení	9	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	6	17
2. Fantazírování	1	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	2	7
%	27 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení:

Kristýna je ve třídě jedna z nejstarších dětí, mateřskou školu navštěvuje druhým rokem. Kristýny tvorba vycházela z vlastní prožité události, návštěvy pohádkového lesa. Dokázala velmi dobře popsat, koho v lese potkala, a že čert byl Filipův táta. Ve své tvorbě znázornila cestu lesem, včetně princezny. Za povšimnutí na výsledné kresbě jistě stojí šipka, která ukazuje, jakým směrem cesta vede. Zajímala se o tvorbu svých vrstevníků, do tvorby své kamarádky se také zapojila, bohatě se všemi účastníky komunikovala.

Kristýna velmi ráda kreslí, je to její přirozená a velmi častá aktivita. Kristýna dokáže tvorbě věnovat značnou část dne a svojí tvorbou dokáže zaujmout i ostatní děti. Tento příklad kreslení nebyl až tak pro Kristýnu typický, nicméně je z něho zřejmé, že intervence u této dívky není třeba.

4.7 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika –

P7

Účastníci: Ema (4;4) a Zuzana (4;11)

Popis situace:

Zuzka přichází v pondělí ráno do školky jako jedna z posledních. Je plná dojmů ze společně stráveného prodlouženého víkendu s rodinou u moře a hned začne vyprávět učitelce: „*Klalo, víš kde jsme o víkendu byli?*“ nečeká na odpověď a hned pokračuje dál „*My byli u moře v Itálii.*“ Bez čekání na jakoukoliv odezvu hned začíná mluvit na příchozí kamarádku „*Jééé, Emička, ahoj Emičko. Já byla v Itálii a bylo tam takový veliký moře. Co teď děláš? Pudeme kreslit?*“ Ema jen přikývne a jde si sednout ke stolu. Zuzka chystá papíry, jeden podává Emě, dál chystá pastelky a fixy, usedne ke stolu naproti Emě a začne mluvit: „*To moře bylo největší, táta plaval až dozadu, my sme nebydleli, ale ta chata byla kousek dál.*“ Ema bez jakékoliv reakce na vyprávění Zuzky si vybírá fixu se kterou začíná kreslit. Zuzka si také prohlíží pastelky, které začne hodnotit: „*Hmmm, ostrouhaná. Hm, hm, hm.*“

Ema tiše sedí, drží fixu, pozoruje Zuzku, je potichu. Zuzka kreslí přes celý papír velký ovál. „*Tohle je to moře, a to bylo tahle hrozně moc velký. Se mi to sem celý nevejde.*“ a zadívá se na Emu a po chvíli i na učitelku, začne se jen tak smát.

Po chvíli se Zuzka zeptá Emičko: „*Emičko, budeš dneska ke mně podívat se na králíčky? Ale to ti maminka dovolí, vid?*“ Ema jen přikývne a usměje se na Zuzanku. Obě tvoří dál. Zuzka vybarvuje moře, Ema kreslí oči, řasy, vlasy. Zuzanka si prozpěvuje: „*Sluníčko, sluníčko, sluníčko.*“ Bere si žlutou pastelku a kreslí sluníčko. „*Emičko budeme si spolu hrát potom?*“ Ema přikývne a opět se na Zuzku usměje. Zuzanka se zadívá na Emičky kresbu a ptá se „*Emi, to děláš mámu?*“ Ema přikývne a Zuzka pokračuje ve vyprávění: „*Jak jsem byla s tatkou na tou dovolenou, no tak tam byla nějaká kámoška a mluvila úplně jinak než já a já sem jí vůbec nerozuměla a ta měla s sebou Bárbíny. Chápeš to Emo?*“

Učitelka se zapojí do rozhovoru: „*A hráli jste si spolu Zuzanko?*“ Zuzanka odpovídá: „*Hráli, ale já jí nerozuměla ani ň. Ona mluvila úplně jinak...*“ zpívá si „*rypipipipipipi rypipipipipipia*“ při zpívání zrychlí své vybarvování, ruka s modrou pastelkou jí svižně jezdí po papíře.

Zuzka pokračuje ve vyprávění: „*A taky tam byla jeskyně.*“ Učitelka se ptá Zuzky: „*A ty teď kreslíš jeskyni?*“ Zuzka: „*Nééé, to je přeci pořád to moře.*“ a hlasitě se zasměje.

Zuzka v průběhu tvorby stále vypráví a popisuje zážitky z dovolené a přestane kreslit. „*A v té jeskyni byla taky ozvěna. Byly tam jen holky, teda vlastně tam byl i táta a něáci kluci.*“ Po dovyprávění se opět vrací ke své tvorbě a prozpěvuje si „*rypipipipipipi rypipipipipipi.*“ A dál vybarvuje moře.

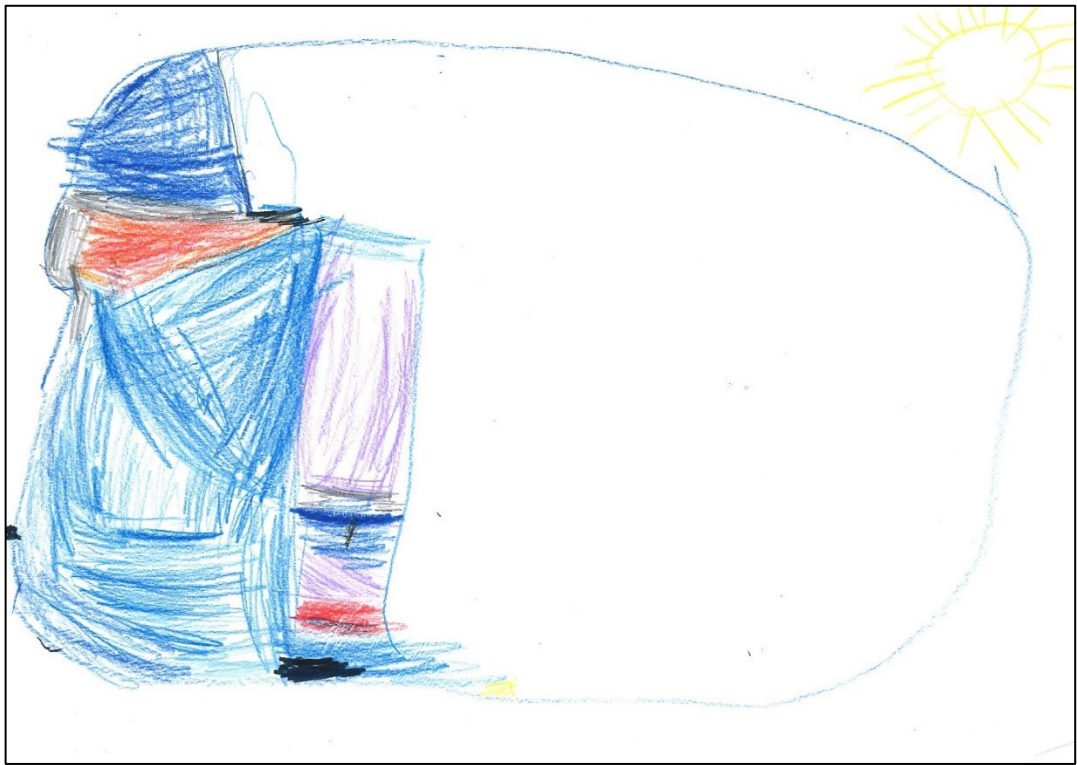
Ema si začne prohlížet pastelky a Zuzanka se ptá: „*Chceš fialovou? Ta je tady!*“ Ema nic neřekne, přestane mít o pastelky zájem a vybírá si zelenou fixu. Zuzanka se zvědavě ptá: „*A co tedy Emičko bude, až to bude?*“ Ema tiše odpovídá „*Nevím.*“

Zuzka se začne smát, bere si do ruky červenou, po chvílce fialovou pastelku a se smíchem dál vybarvuje moře: „*No tady bude barevný, co to asi bude tady?*“ a směje se: „*Ha ha ha, já sem jednorozec.*“ A pastelku si přikládá na čelo a kouká na Emu, která se začne usmívat. „*Já už teda vůbec nevím, jakou barvu mělo moře. Asi barevnou...tututu, ale já sem jednorozec.*“ Ema se usmívá a dělá ze sebe taky nosorožce. Zuzka se ptá: „*Emičko, komu dáš ten obrázek. To je pro mamku?*“ Ema tiše odpovídá: „*Ne, to je plo tebe.*“ Zuzanka s údivem: „*Jéééé, tak já si ho vezmu. Má pěkný vlasy. No a já si ten svůj asi dodělám doma. Budu si všechno dělat doma.*“ Kresbu odkládá vedle sebe. Bere si další papír. „*Já si udělám dalekohled, abych byla pirát. Jééé Emo budeme si hrát na piráty?*“ Ema se zatváří trochu bojácně „*Ne.*“ „*Tak to je jedno, já si z toho dalekohledu udělám knížku. Já už umím tohle písmeno*“ a napíše písmeno Z. „*Máma mi říkala, že je mi šest, ale nevím proč mi to říkala, to mi asi není. Tuduuuu, Klálo zkus přečíst co je tady napsaného.*“ Učitelka se podívá a čte: „*Z Z Z čtyři.*“ Zuzka mluví dál: „*To je totiž Klálo pro Tomáška. Tadááá a knížka je hotová.*“ „*Ježiši, nepadej mi pastelo. Mňau.*“ říká Zuzka s povzdechem: „*Kdy už to budu mít domalovaný. Blbá tužka, padá.*“ Ema se přidá a začne kutálet jinou pastelku po stole, aby jí taky spadla. „*Emi, deme si hrát. Jupí jupí, to jsme si asi stopadesát hodin malovaly. Abraka dabraka, dem.*“ „*Klálo, na, to bude pro tebe.*“ Učitelka se diví: „*Ale vždyť jsi to chtěla dát Tomáškovi?*“ Zuzanka s povzdechem: „*Ale Klálo, to je teď tvoje. Tomíkovi dám třeba to moře.*“ A podává učitelce knížku.

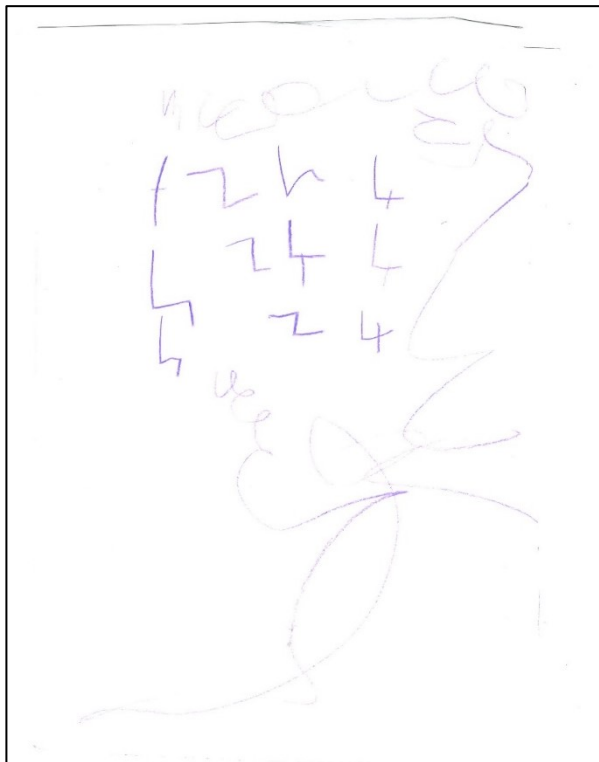
Rychle uklidí fixy a pastelky, kresbu moře Zuzanka odkládá na učitelský stůl a Ema tu svojí pokládá vedle Zuzanky.

Ema – Máma

Zuzana – Moře

Zuzana – Kniha

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Ema

Věk: 4;4

Datum: 8. 7. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	ANO
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění		1
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi		1
Zájem o vrstevníkovu tvorbu		1
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1
Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1

Jiné		
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby		1
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci		
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti		1
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami <i>Ema se usmívá a dělá ze sebe taky nosorožce.</i>	1	
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE

3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování		1
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra „kresba na přání“		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelův stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar <i>Zuzka se ptá „Emičko, komu dáš ten obrázek. To je pro mamku?“ Ema tiše odpovídá „Ne, to je pro tebe.“</i>	1	
5.4 Jiné		

Celkem vypořádaných potěšení	1	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	0	17
2. Fantazírování	1	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	0	7
%	3 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení:

Ema navštěvuje mateřskou školu prvním rokem. Je drobná, tichá, stydlivá, do společných her se zapojuje po vyzvání druhým. Ke tvorbě byla vyzvána svojí kamarádkou, která chtěla nakreslit svůj víkendový prožitek u moře. Ema po celou dobu tvorby seděla tiše, soustředila se na svoji tvorbu nebo pozorovala kamarádku. V rámci hodnocení jsem jí přidělila jeden bod, a to za pohybovou hru s pastelkou, kterou si přiložila na čelo a předváděla jednorožce. Nebyl to její nápad, nesouvisela tato aktivita nijak s její tvorbou, ale její zaujetí bylo zjevné a s nadšením po kamarádce tuto hru opakovala. Na základě pozorování a následného rozboru lze usoudit, že Emě pravděpodobně větší potěšení přineslo společně strávený čas s kamarádkou, její blízkost než samotná tvorba či její obsah.

Jednalo se o naprosto typický příklad jejího přístupu ke spontánnímu kreslení. Ema sama spontánní kreslení nevyhledává, tvořit vždy začne až po pozorování druhého nebo když je ke tvorbě vyzvána. Vzhledem k povaze a lehkému ostychu z dospělých nebude u Emy intervence jednoduchá. Intervence bude pravděpodobně vycházet z jejího momentálního zaujetí nějakou hrou, událostí či prožitkem.

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Zuzana

Věk: 4;11

Datum: 8. 7. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	Ano
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby <i>„No tady bude barevný, co to asi bude tady?“</i>	1	
Hodnocení průběhu tvorby <i>„Se mi to sem celý nevejde.“</i>	1	
Pochvalné sebehodnocení <i>„Já už umím tohle písmeno“ a napíše písmeno Z</i>	1	
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění <i>„Chápeš to Emo?“</i>	1	
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„Tohle je to moře, a to bylo tahle hrozně moc velký.“</i>	1	
Zájem o vrstevníkovu tvorbu <i>„A co tedy Emo bude až to bude?“</i>	1	
Hodnocení vrstevníkovy tvorby <i>„Má pěkný vlasy.“</i>	1	

Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné – spontánní pomoc <i>„Chceš fialovou? Ta je tady!“</i>	1	
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby <i>„Tohle je to moře, a to bylo tahle hrozně moc velký. Se mi to sem celý skoro nevejde.“ a zadívá se na Emu a po chvíli i na učitelku.</i>	1	
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci <i>Dítě, které udává směr, obsah, přichází s nápady.</i>	1	
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv <i>rypipipipipi rypipipipipia“</i>	1	
Zvuky <i>„Tudúúúú“</i>	1	
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě <i>„Ha ha ha, já sem jednorozec.“</i>	1	
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>„„Já už teda vůbec nevím, jakou barvu mělo moře. Asi barevnou.“</i>	1	
2.3 Identifikace s kresbou		1

2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální <i>„Ježiši, nepadej mi pastel. Mňau.“</i>	1	
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami <i>„Ha ha ha, já sem jednorozec.“ A pastelku si přikládá na čelo.</i>	1	
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek <i>„Hmmm, ostrouhaná. Hm, hm, hm.“</i>	1	
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování <i>Zuzka pečlivě vybarvuje moře, snaží se nepřetahovat.</i>	1	
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy <i>Členění celé plochy na části, kompozice – barevné členění moře.</i>	1	
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby <i>„Tak to je jedno, já si z toho dalekohledu udělám knížku.“</i>	1	
4.6 Písmo – podpis – znaky <i>„Já už umím tohle písmeno“ a napíše písmeno Z.</i>	1	
4.7 Hra – různé druhy kresebných her		1

např. Kresba na přání, komiksy, aj.		
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl		1
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar	1	
5.4 Jiné		

Celkem vypořizovaných potěšení	21	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	12	17
2. Fantazírování	4	7
3. Pomůcky	1	3
4. Tvorba	4	7
%	62 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Zuzana je veselá dívka s velmi bohatou fantazijní představou, která se promítá do všech činností a aktivit v mateřské škole. Zuzka ráda děti vtahuje do svých námětových her, organizuje a vymýšlí je. Kreslení a jakákoliv výtvarná tvorba patří k jejím častým aktivitám. V průběhu tvorby se Zuzka velmi dobře bavila, prozpěvovala si, popisovala, co bude tvořit a také to tvořila. Hodnotila pomůcky a také si s nimi hrála, když např. předváděla jednorožce. Také se dovedla znalecky pochválit, že již zná nějaká písmena. Svoji hrou dokázala zaujmout kamarádku, se kterou si velmi ráda a často hraje.

Celkový průběh tvorby byl velmi veselý, komunikace pestrá. Při vyhodnocení Zuzka získala celkem 21 bodů. U Zuzky jsem si potvrdila svůj předpoklad, že nebude třeba jakákoliv intervence. Naopak, Zuzka je ta, která by mohla svým přístupem a nadšením mi pomoci v intervenci u ostatních kamarádů.

4.8 Pozorování dětského spontánního kreslení a následná diagnostika –

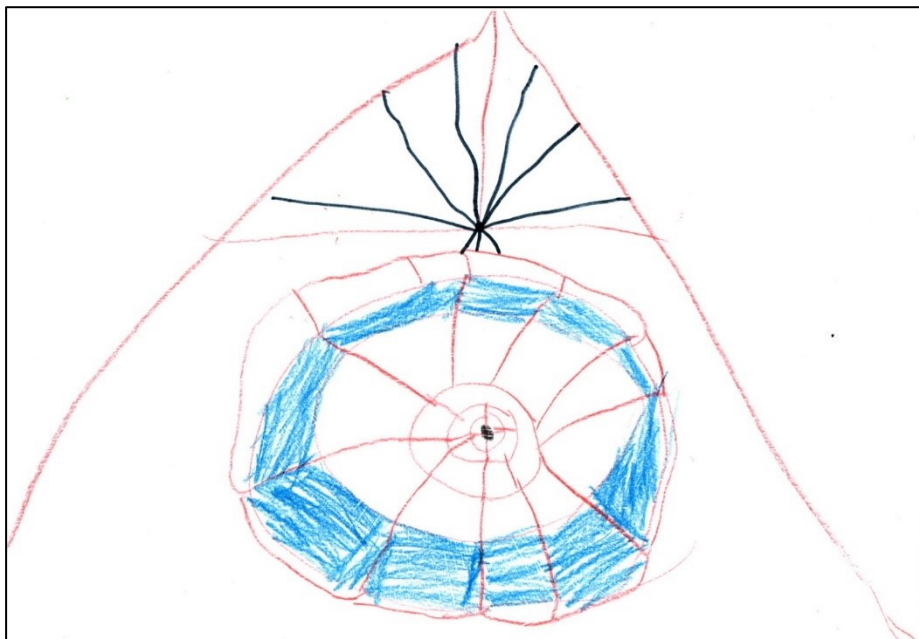
P8

Účastníci: Dominik (5;4) a Mája (5;00)

Popis situace:

Mája je dnes mezi prvními ve školce. Ve školce jsou již další děti, ale ještě nepřišli její největší kamarádi. Bere si papír, pastelky a usedá ke stolečku čelem ke dveřím tak, aby viděla na přichozí děti. „*Budeš si kreslit Májo?*“ ptá se učitelka. Mája odpovídá: „*Počkám na Domču. Včera byl u nás na návštěvě a hráli sme si.*“ „*Tak bezva. To jste měli pěkný den!*“ konstatuje učitelka. „*No on Domča chtěl běhat a pak sme si hráli na piráty.*“ Mája vypravuje. Do třídy přicházejí další děti, učitelka je vítá a mezi tím Mája začíná tvořit. Kreslí dům, dveře, okna, pečlivě vybarvuje střechu. A konečně do třídy přichází Domča. „*Ahoj Domi.*“ Mája se hned vesele vítá s Dominikem. „*Co to tady kreslíš?*“ ptá se Dominik. „*To je náš dům, a ještě udělám tebe, jak jsi byl včera u nás.*“ oznamuje Mája. „*Hele, tak já zase nakreslím ten cirkus.*“ Říká Dominik a jde si pro papír, usedá vedle Máji. Začne tvořit, popisuje svoji tvorbu: „*Takovou velikou střechu špičatou měl. Bylo tam hódně móc lidí. No, docela se mi povedla.*“ a pochvalně se podívá na svoji vznikající kresbu. Kreslí dál. Černou fixou kreslí ve štítě střední čáry. Mája kreslí postavy a mluví k Dominikovi: „*Tadyhle to, to si ty. A tady já. Kdy zase přijdeš k nám?*“ Dominik na otázku nereaguje a popisuje svoji tvorbu: „*Májo, tady to je takový ten kruh uprostřed, tam byla paní a bylo to legrační. Taky kůň tam jezdil. Aby ten cirkus nespád musely tam být tyče.*“ Mája se zapojuje do rozhovoru „*A přeci tam byli i ty zvířata.*“ Dominik se na Máju podívá: „*No ale kdyby tam nebyly ty tyče, tak by to celý spadlo. A na nás. Takhle.*“ a Dominik si opírá lokty o stůl, prsty spojí a udělá střechu. „*Takhle by to stálo a pak to celý spadlo. Dřžžžž.*“ Dominik prudce bouchne rukama o stůl a tento pohyb doprovází zvuky. Mája se hlasitě zasměje. Do třídy přichází Filip „*Co to bylo?*“ Všichni se smějí a Dominik mu odpovídá „*To by takhle spadnul ten cirkus.*“ Dominik se nadechne a říká „*Hele, eště to tady vybarvim. Kde mám modrou?*“ Mája ji ochotně hledá a podává Dominikovi a přitom říká: „*Já ještě potřebuju zelenou.*“ z nabídky pastelek si bere zelenou a kreslí trávu. Dominik rychle a vcelku pečlivě kreslí, Mája také a Filip jim říká: „*Pudem si hrát na draky? Áňa už tam má skálu.*“ „*Tak jo. Dám si to do šatny.*“ Dominik má vybarvování hotové, pastelku vrací do kalíšku k ostatním a výslednou kresbu

si nese do šatny „Pod' se mnou.“ říká Filipovi, který na něho čeká. Mája má také hotovo. Pastelku ukládá do kalíšku, kalíšek dává na polici k ostatním výtvarným pomůckám „Kláro, já si to du dát do šatny.“ a aniž by čekala na odpověď, zvesela odskáče do šatny.

Dominik – Cirkus

Mája – Návštěva kamaráda

Diagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Mája

Věk: 5;00

Datum: 8. 7. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	Ano
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení		1
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění <i>„A přeci tam byli i ty zvířata.“</i>	1	
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„Tadyhle to, to si ty. A tady já...“</i>	1	
Zájem o vrstevníkovu tvorbu	1	
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1
Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem		1

Jiné – spontánní pomoc		1
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby		1
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci <i>Dítě, které udává směr, obsah, přichází s nápady.</i>		1
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky		1
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti		1
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1
2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit		1
Pohybové – s rekvizitami		1
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE

3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování	1	
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra – různé druhy kresebných her např. Kresba na přání, komiksy, aj.		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl	1	
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar		1
5.4 Jiné		

Celkem vypořizovaných potěšení	4	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	3	17
2. Fantazírování	0	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	1	7
%	12 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Mája navštěvuje mateřskou školu prvním rokem. Je přemýšlivá, opatrná, občas váhavá. S Dominikem se znala a kamarádila již před nástupem do školky, ve školce si ale našla i další kamarády. Mája má bohaté znalosti o světě, o prostředí, které ji obklopuje a místu kde žije a vyrůstá. Má mladšího sourozence a často o něm a rodině vypráví.

Mája začala spontánně kreslit, možná si tím chtěla zkrátit čas, než přijdou její kamarádi. Nejprve učitelce vyprávěla, jak si předchozí den hrála s Dominikem a tento její prožitek se také odrazil ve vznikající tvorbě. Střechu vybarvovala velmi pečlivě, její soustředění bylo znatelné. Ač svoji pečlivost verbálně nekomentovala, rozhodla jsem se jí jeden bod udělit. Po nějakém čase, kdy se k ní přidal kamarád, se již nesoustředila pouze na svoji tvorbu, ale také pozorovala tvorbu svého kamaráda. Výrok „*A přeci tam byli i ty zvířata.*“ můžeme hodnotit jako výrok, kterým se snažila na sebe upozornit, jelikož Dominik na její otázku neodpovídal, ale můžeme v něm také spatřit projevený zájem o kamarádovu tvorbu a chuť se zapojit do komunikace.

Máju znám 9 měsíců a také vím, že dokáže být více sdílnější, ale není to pravidlo. V tomto pozorování získala čtyři body, což není mnoho. Možná by v jiné pozorovací situaci mohla získat několik bodů více, ale nemohu to s určitostí tvrdit. Touto pozorovanou situací jsem si upřesnila, že její přístup ke tvorbě je nejistý, váhavý. Jako by se bála, že udělá chybu, a tak raději spontánně netvoří. Do intervence jsem se tedy rozhodla ji zařadit.

Diaagnostika dítěte předškolního věku – Potěšení ze hry

Kreslení

Záznamový pozorovací arch

Jméno: Dominik

Věk: 5;4

Datum: 8. 7. 2019

Dítě začalo tvořit spontánně	Ano
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno / přizváno vrstevníkem	Ne
Dítě bylo ke tvorbě vyzváno dospělým	Ne
Pozitivní atmosféra v průběhu tvorby	Ano

1. Komunikace

1.1 Komunikace se sebou samotným	ANO	NE
Popis – plán obsahu budoucí tvorby		1
Vlastní úvahy v průběhu tvorby		1
Hodnocení průběhu tvorby		1
Pochvalné sebehodnocení <i>„No, docela se mi povedla.“</i>	1	
Jiné		
1.2 Komunikace s vrstevníkem		
Snaha o sebe upozornění <i>„Kde mám modrou?“</i>	1	
Spontánní vyprávění obsahu tvorby (příběhu) vrstevníkovi <i>„„Hele, tak já zase nakreslím ten cirkus.“</i>	1	
Zájem o vrstevníkovu tvorbu <i>„Co to tady kreslíš?“</i>	1	
Hodnocení vrstevníkovy tvorby		1

Poučování vrstevníka		1
Hravé přetahování o moc		1
Povídání s náhodným posluchačem <i>Poté, co Dominik ukazuje, jak spadne střecha do komunikace se zapojuje i Filip, který se tvorby neúčastnil</i> <i>„To by takhle spadnul ten cirkus.“</i>	1	
Jiné		1
1.3 Komunikace s dospělým		
Vyprávění obsahu (příběhu) tvorby		1
Požádání o pomoc při tvorbě		1
Povídání s náhodným posluchačem		1
Jiné		
1.4 Vedoucí role v komunikaci <i>Dítě, které udává směr, obsah, přichází s nápady.</i>	1	
1.5 Další formy komunikace vztahující se ke tvorbě		
Zpěv		1
Zvuky <i>„Takhle by to stálo a pak to celý spadlo. Dřžžžž.“ Dominik prudce bouchne rukama o stůl a tento pohyb doprovází zvuky</i>	1	
Jiné		

2. Fantazírování

	ANO	NE
2.1 Fantazírování ve fiktivním světě		1
2.2 Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti <i>„Takovou velkou střechu špičatou měl. Bylo tam hódně móc lidí.“</i>	1	
2.3 Identifikace s kresbou		1
2.4 Komunikace s kresbou		1

2.5 Pomůcka jako partner		
Verbální		1
Pohybové – bez rekvizit <i>Domínik si opírá lokty o stůl, prsty spojí a udělá střechu. Znázorňuje tak střechu cirkusu, který tvoří ve své hře Kreslení.</i>	1	
Pohybové – s rekvizitami		1
Jiné		

3. Pomůcky

	ANO	NE
3.1 Hodnocení kvality pomůcek		1
3.2 Třídění pomůcek (podle velikosti, barev, vlastností)		1
3.3 Potěšení z rozmanitosti pomůcek		1
3.4 Jiné		

4. Tvorba

	ANO	NE
4.1 Opakování motivu – varianty objektů		1
4.2 Pečlivé vybarvování nebo obtahování <i>„Hele, eště to tady vybarvim.“</i>	1	
4.3 Dekorování – zdobení		1
4.4 Objevování možností konfigurace / zaplňování plochy		1
4.5 Vývoj kresleného objektu v průběhu tvorby		1
4.6 Písmo – podpis – znaky		1
4.7 Hra – různé druhy kresebných her např. Kresba na přání, komiksy, aj.		1
4.8 Jiné		

5. Výsledná kresba

	ANO	NE
5.1 Odložená kresba, např. na učitelský stůl	1	
5.2 Kresba určená na vystavení		1
5.3 Kresba jako dar		1
5.4 Jiné		

Celkem vypořizovaných potěšení	10	z celkových max 34 bodů
1. Komunikace	7	17
2. Fantazírování	2	7
3. Pomůcky	0	3
4. Tvorba	1	7
%	30 %	100 %

Poznámky / Slovní hodnocení

Dominik chodí do školky prvním rokem. Je hodně citlivý, zvědavý, veselý, ale občas se mu ve školce zasteskne po rodině. Často ve školce vypráví, co s mámou, tátou, sourozenci, ale také s dědou a babičkou dělali o víkendu, co zažili, kde byli. Má rád různé pohybové a námětové hry (na rodinu, na draky apod.). Spontánní kreslení patří také k jeho vcelku častým činnostem. Na tomto konkrétním pozorování je patrné, jak je komunikativní a mezi svými kamarády má pevné místo. Dominik po vyhodnocení získal celkem 10 bodů.

Tímto pozorováním jsem si jen utvrdila, že v jeho případě není třeba nad intervencí uvažovat.